

نمایشی بی مصرف

شکایت جمهوری اسلامی به دادگاه لاهه

در رابطه با تحریمها

امیرفیض- حقوقدان

اخبار، حکایت از آن دارد که جمهوری اسلامی قصد دارد بمناسبت وضع تحریمهای یک جانبه آمریکا و اروپا علیه ایران، به دادگاه بین المللی لاهه شکایت کند، گرچه متن خبر آنقدر ها جدی بنظرنمیرسد و بیشتر جنبه مطالعه و تصمیم را دارد تا اقدام. ولی آنچه گفتنی است میتواند این باشد که خبرمنتشره بیشتر یک نمایش است تا اقدامی که بتواند به حل معضل بسیارسخت تحریم ها کمک کند.

مهمترین هدف، دراین نمایش جلوگیری موقت از اثرات روانی تحریم ها بر مردم است، درگذشته های دورنیز وقتی قحطی میشد و یا شهر بمحاصره درمیآمد برای ایجاد روحیه مقاومت و جلوگیری از اثرات قحطی جارمیزدند که قطارهای شترحامل غله بسوی پایتخت حرکت کرده است.

موقعیت حقوقی جمهوری اسلامی در این شکایت!

موقعیت جمهوری اسلامی در این شکایت احتمالی، چندان پیچیده نیست و تصور هم نمیشود که جمهوری اسلامی غافل از موقعیت حقوقی این شکایت احتمالی خود باشد زیرا صلاحیت دادگاه بین المللی لاهه (بارحقوقی آن) عام نیست یعنی مانند دادگاههای حقوق مدنی نیست که صلاحیت رسیدگی به دعاوی مراجعین ردا داشته باشد بلکه صلاحیتش محدود است به موارد مشخصی که از آن موارد یکی این است که درقراردادهای بین دوکشورویاچند کشورارجاع حل اختلاف نسبت به مسائل ناشیه از اجرای قرارداد به عهده دیوان لاهه پیش بینی شده باشد مانند قرارداد الجزایر (آزادی گروگان ها).

دوم اینکه؛ کشوری که مدعی علیه کشوردیگری دردادگاه لاهه قرارمیگیرد باطرح دعوا دردادگاه لاهه موافقت کند یعنی به صلاحیت دادگاه تراضی کنند.

مورد سوم وقتی است که شورای امنیت قضیه حقوقی رابه دیوان ارجاع نماید.

توضیح بیشتر و بجا

درمورد صلاحیت دیوان لاهه که مورد بحث این تحریراست این توضیح بجاست که بیشترکشورهای عضو سازمان ملل خواستار آن بودند که صلاحیت دادگاه عام باشد و چون دادگاه لاهه، قلب حقوقی سازمان ملل شناخته شده، پس حق دارد که به کلیه اختلافات حقوقی بین کشورها رسیدگی کند وبهمن منظورهم کنفرانسهای متعددی تشکیل شد ولی مخالفت آمریکا و روسیه سبب شد که <صلاحیت اختیاری> به دادگاه تعلق گیرد یعنی کشورها اختیاردارند که صلاحیت دادگاه را بپذیرند یاخیر.

دردعوی ملی شدن شرکت نفت که به شکایت انگلستان قضیه به دیوان داوری ارجاع شد، پرفسور رولن وکیل ایران ازهمین موضوع <صلاحیت اختیاری> استفاده کرد وسبب سقوط و رد دعوی دولت انگلیس شد، رولن عبارتی راگفت که دراسناد ملی شدن شرکت نفت ونقش دکترمصدق دردادگاه لاهه درج است اوخطاب به دادگاه گفت <صلاحیت دادگاه منحصراست به رضایت طرفین دعوا و دادگاه نمیتواند بدون تائید وجود رضایت طرفین احراز صلاحیت کند>

دادگاه به احتیاط همین اظهارات رولن که منطبق با صلاحیت اختیاری دیوان داور لاهه بود، قرار عدم صلاحیت خود را نسبت به شکایت دولت انگلیس اعلام کرد و دولت مصدق هم این قرار عدم صلاحیت را به حساب پیروزی خود گذاشت.

بنابراین مسلم است که آمریکا و کشورهای اروپایی که طرف شکایت جمهوری اسلامی و تحمیل کنندگان تحریم هاستند با صلاحیت دادگاه لاهه به رسیدگی به شکایت جمهوری اسلامی موافقت نخواهند کرد و این مسئله ای نیست که از دید جمهوری اسلامی پوشیده باشد ولی موضوع سنگ مفت و گنجشک مفت است، و این اقدام جمهوری اسلامی نوعی مقابله به مثل تلقی میشود. کما اینکه جمهوری اسلامی گفته بود که در مقابل تحریم های یکطرفه اروپا و آمریکا واکنش نشان خواهیم داد- این واکنش چیزی جز نمایشی بی مصرف که از اسباب و ابزار تبلیغاتی جمهوری اسلامی است نخواهد بود.

یکی از مسئولین اطاق بازرگانی جمهوری اسلامی مدعی شد که طرح شکایت باید بوسیله تمامی واحد های اقتصادی کشور پشتیبانی و تائید شود تا دیوان داور را در مقابل خواست ملت و دولت قرار دهد.

صرف نظر از اینکه این قبیل اقدامات سیاسی در تصمیم دیوان موثر نیست ولی اظهارات او میرساند که او آگاه است که ادعای جمهوری اسلامی وارد مرحله رسیدگی نمیشود که فکرمیکند با تظاهرات و مشارکت مردم در دادخواست، احتمالاً فرجی بدست آید.

سوابق رجوع جمهوری اسلامی به دیوان لاهه

جمهوری اسلامی ظاهراً دوبار تاکنون به دیوان رجوع کرده است یکی در مورد سقوط ایرباس ایران بوسیله نیروی دریایی آمریکا و مطالبه خسارت و دیگری در سال ۱۹۹۲ به مناسبت انهدام دو و یاسه سکوی نفتی ایران در خلیج فارس بوسیله کشتی های جنگی آمریکا که سوابقی از آن دعوی در دست نیست.

تحریم های خودسرانه

تحریم های خودسرانه آمریکا و اروپاییان علیه ایران در سطح فعلی، کاملاً بیسابقه است، ولی البته تحریم های شورای امنیت، سوابق روشنی دارد از جمله قطعنامه تحریم جمهوری اسلامی و هم چنین قطعنامه جامعه ملل که بمناسبت حمله ایتالیا به حبشه صورت گرفت و از مقتضیات برجسته آن تحریم این است که از تاریخی که ایتالیا به حبشه حمله و دولت انگلستان احساس خطر نسبت به مستعمراتش در آفریقا نمود تنها ظرف ۱۷ روز جامعه ملل، تصمیم به تحریم اقتصادی ایتالیا گرفت.

پس از جنگ بین الملل اول که مسئله تحریم کشورهای متجاوز برای اولین بار مطرح شد رئیس جمهوری آمریکا اظهار امیدواری کرد که سیاست تحریم ها بتواند جایگزین جنگ شود ولی هیچگاه تحریم ها نتوانست دولت ها را ناچار به توقف از دست اندازی به کشورها بنماید.

موسولینی که بمناسبت حمله به حبشه، کشورش مورد تحریم قرار گرفت، تحریم به قدرت و اقتدار موسولینی افزود - در تحریم های سنگین آمریکا به عراق قبل از حمله با آنکه عایدات نفتی عراق به نصف تقلیل یافت و مردم در گرفتاری رفاهی و اقتصادی عظیمی گرفتار شدند در موقعیت حکومت صدام تضیقاتی بوجود نیامد و در همان روزها که گوشت یک امر فانتزی و نایاب بود فرزند صدام قطعات بزرگ گوشت را در مقابل عامه به بیرش در قفس میداد.

تحریم ها تاثیر محسوس و قابل انتظاری در موقعیت دولتها ایجاد نمیکند، همین آمریکا با همه بدهکاری و کسربودجه سنیگنی که دارد، ۲۰۰ میلیون دلار بر بودجه پنتاگون در سال ۲۰۱۲ افزوده است.

آیا جمهوری اسلامی با همه فشاری که تحریم ها بوجود آورده است و ارزش دلار برابر با ۲۰۰۰ تومان شده است آیا از ساختن موشکها و آزمایش ها و توسعه فعالیت های تهاجمی و دفاعی اش کاسته است؟ البته که خیر!

تحریم های خودسرانه غرب البته که به زندگی و امرار معاش مردم عادی لطمه بزرگ میزند و کارخانجات را متوقف میسازد ولی نباید از نظر دور داشت که تحریم ها، کشورهای تحریم کننده را هم به آسیب میکشاند چنانکه کارخانه ماشین

سازی پژو در فرانسه باتبعیت از تحریم مقرر شده از سوی آمریکا و تعطیل فعالیتش در ایران به درد سربزرگی گرفتار شده است.

تأثیر تحریمها در کشورهای اسلامی

تحریم کنندگان ایران بمناسبت اینکه عموماً کشورهای اروپائی و آمریکائی هستند تصور میکنند که همانقدر که تحریم ها در روحیه مردم کشور خودشان تأثیر دارد در وضع و روحیه مردم کشورهای اسلامی از جمله ایران هم موثر است، در حالیکه چنین نیست، در کشورهای غیر اسلامی و یا اسلامی که حکومت آن اسلامی نیست تأمین زندگی رفاهی و امرار معاش مردم بادیولت است و بهمین مناسبت وقتی کمبود هائی بوجود میآید دولت متزلزل میشود، ولی در حکومت های اسلامی و بطور کلی در باور مسلمانان خداوند است که نان میدهد، رفاه میدهد و بهره‌کس که بخواد میدهد و بهره‌کس که نخواهد نمیدهد بنابراین حکومت در اسلام، مسئول نان و آب و رفاه مردم نیست بلکه تقسیم آنها بعهده حکومت است چنانکه یکی از مجتهدین حاکم در جمهوری اسلامی گفت «وظیفه دولت تقسیم فقر فراگیر است».

در فلسفه اسلامی در مقابل خواست خداوند نمیشود اعتراض کرد و یا تظاهرات نمود، باید از هر چه هست شکرگذاری کرد همین روزها که مرغ از ۴۰۰۰ تومان به ۸۰۰۰ تومان رسیده وقتی باتلفن با داخل ایران صحبت میکنم غالباً میگویند خدا را شکر یک جوری میگذرانیم» این باور فرهنگی و دینی مردم رامیتوان در این بیت حافظ بروشنی دید.

روزی اگر غمی رسدت نیکدل باش رو شکر کن مباد که از بد بترشود

مقصود این اشارات این است که چون حساب آسایش و رفاه مردم در جمهوری اسلامی با خداست نه با حکومت و چون حکومت در این معادله حضور ندارد و خدا حضور دارد، اعتراض و ناراحتی مردم هم متوجه حکومت نمیشود، و مبلغین اسلامی جمهوری اسلامی با سخنانی مانند «خدا اینجور میخواهد» و «خدا میخواهد شمار امتحان کند»، «زندگی آزمایشگاه خداست» و قرائت صدها آیه و روایت درباره تمجید از فقر و رهائی از مال دنیا و آسایش و امثال آنها ترشحاتی که ممکن است تحریم ها متوجه حکومت بکند راصیقل میدهند.

نمیخواهم گفته باشم که تحریم ها هیچ تأثیری در موقعیت جمهوری اسلامی با مردم ندارد، البته که دارد ولی نه در آن حدی که خارجیان از تحریم ها انتظار دارند.

اظهارات محافل آمریکائی از دستاورد تحریم ها موید آن است که آنها تحریم ها را وسیله ای میدانند در جهت افزایش نارضایتی مردم از حکومت و در نهایت قیام مردم، و به کلامی دیگر آنها همان باوری که در جوامع خودشان حاکم است برای جامعه اسلامی ایران هم الگوساخته اند. و این در حالی است که نه تنها کارشناسان آمریکائی قبل از تحریم ها، گفته اند که ۹۰ درصد مردم از حکومت اسلامی ناراضی اند بلکه موسوی بهنگام نخست وزیریش هم گفت «> ۹۰ درصد مردم ناراضی اند و مشکل ما راضی نگهداشتن همان ده درصد است» آیا نارضایتی از حکومت، در حد ۹۰ درصد کافی نیست؟

اظهاراتی از قبیل با تحریم ها میتوان به جنبش سبز کمک کرد - هدف تحریم ها مقابله مردم علیه حکومت است و امثال آنها نشان میدهد هدف غرب از تحریم ها، مردم ایران هستند باین امید که علیه حکومت بشورند.

روزنامه ولت آلمانی نوشت «توان اپوزیسیون ایران برای مقابله با جمهوری اسلامی کافی نیست و غرب باید تحریم های خود را علیه ایران شدت بخشد» یعنی روزنامه مزبور هم رابطه بین تحریم ها را با اپوزیسیون تانید کرد.

رابطه تحریم ها با اپوزیسیون نیاز به تانید روزنامه ولت آلمانی نداشت، اسناد بسیاری از اظهارات افراد اپوزیسیون (به استثنای سلطنت طلبان) وجود دارد که همزمان با درخواست وابستگان جنبش سبز، از آمریکا دایره انجام تحریم های سفت و سخت و شوک آور، کنگره آمریکا به تحریم های یکطرفه آمریکا رای داد.

این اشاره بدان منظور است که اگر روزی روزگاری مسئله تحریم های یکطرفه آمریکا علیه مردم ایران مطرح شود و یا جایگاهی برای استیضاح و عذرخواهی فراهم شود مسائل زیرسبب رسوائی و سرافکنندگی ملت ایران خواهد شد.

- ۱- دفاع آمریکا به اینکه تحریم ها، بتوصیه واصرار اپوزیسیون آزادیخواه! برقرار شد.
- ۲- ادعای خامنه ای واحمدی نژاد ومجلسیان وشخصیت های مسنول حکومت جمهوری اسلامی، دائر براینکه تحریم ها کوچکترین تاثیری برجامعه ایران نداشته وسبب بهبود وضع اقتصادی ودراآمد وخود کفانی کشورهم شده است. که دراین صورت استیضاح آمریکا وکشورهای اروپائی ازیاب تحریم ها فکاهی است وبلکه ملت ایران یک تشکروسپاسگزاری هم بدهکارمیشود!
- ۳- مسنول عقیدتی سپاه پاسداران گفت >تحریم ها بمناسبت وحشت خارجی ها ازظهورامام زمان است وچون مردم علت تحریم هارامیدانند بادل وجان درمقابل آنها مقاومت میکنند< یعنی تحریم ها هیچ ارتباطی به مسائل اقتصادی ورفاهی ایرانیان ندارد ومربوط به ظهورامام زمان است.

